

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра зоологии

КОСТЮКЕВИЧ

Полина Сергеевна

**ЭНДОБИОНТНЫЕ ЧЛЕНИСТОНОГИЕ-ФИТОФАГИ –
ВРЕДИТЕЛИ ДЕКОРАТИВНЫХ ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ В
УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕННЫХ НАСАЖДЕНИЙ
МОСКОВСКОГО РАЙОНА Г. МИНСКА**

Дипломная работа

Научный руководитель:

кандидат биологических наук,
доцент кафедры зоологии БГУ,
Ф.В. Сауткин

Допущена к защите

«__» _____ 2024 г.

Зав. кафедрой зоологии

доктор биологических наук,
профессор

_____ С.В. Буга

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 46 с., 24 рис., 2 табл., 45 литературных источников.

ЭНДОБИОНТНЫЕ ЧЛЕНИСТОНОГИЕ-ФИТОФАГИ – ВРЕДИТЕЛИ ДЕКОРАТИВНЫХ ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕНых НАСАЖДЕНИЙ МОСКОВСКОГО РАЙОНА Г. МИНСКА

Объект исследования: членистоногие фитофаги-вредители древесных растений.

Цель: установление таксономической и экологической структуры и выявление хозяйственной значимости в качестве вредителей членистоногих фитофагов декоративных древесных растений в условиях зеленых насаждений Московского района г. Минска.

Методы исследования: визуальный поиск, осмотр, фотофиксация и сбор вручную материала, гербаризация, идентификация материала, сравнение, анализ полученных данных.

По результатам исследований, проведенных на протяжении полевых сезонов 2022-2023 гг. в условиях зеленых насаждений Московского района г. Минска были выявлены наиболее массовые виды членистоногих фитофагов-вредителей декоративных древесных растений. Всего выявлено 14 видов насекомых-фитофагов из 12 родов, 7 семейств, 4 отрядов и 2 классов (Insecta и Arachnida). В структуру выявленного таксономического комплекса наибольший долевым вклад внесли представители 2 отрядов – перепончатокрылые насекомые (Insecta: Hymenoptera) и чешуекрылые насекомые (Insecta: Lepidoptera), на долю которых приходится равнозначное процентное соотношение в 28,50% (что эквивалентно 4 видам). В структуре комплекса членистоногих-фитофагов наибольшим числом видов (9 наименований, что эквивалентно 64,2% от общего числа фитофагов) представлены эндобионтные скрытоживущие членистоногие-фитофаги.

К группе видов с высоким уровнем вредоносности и высоким уровнем встречаемости в условиях зеленых насаждений Московского района г. Минска относятся такие представители комплекса членистоногих, как: *Eriophyes tiliae* (Pagenstecher, 1857); *Vasates quadripedes* (Shimer, 1869); (*Aphis viburni* (Scopoli, 1763); *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimic, 1986); *Phyllonorycter issikii* (Kumata, 1963). Остальные виды равнозначно распределены по группам среднего и низкого уровня вредоносности.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 46 с., 24 мал., 2 табл., 45 літаратурных крыніц.

ЭНДАБІЁНТНЫЯ ЧЛЕНІСТАНОГІЯ-ФІТАФАГІ – ШКОДНІКІ
ДЭКАРАТЫЎНЫХ ДРАЎНЯНЫХ РАСЛІН ВА УМОВАХ ЗЯЛЁНЫХ
НАСАДЖЭННЯЎ МАСКОЎСКАГА РАЁНА Г. МІНСКА

Аб'ект даследавання: членістаногія фітафагі–шкоднікі – драўняных раслін.

Мэта: устанаўленне таксанамічнай і экалагічнай структуры і выяўленне
гаспадарчай значнасці ў якасці шкоднікаў членістаногіх фітафагаў
дэкаратыўных драўняных раслін ва ўмовах зялёных насаджэнняў
Маскоўскага раёна г. Мінска.

Метады даследавання: візуальны пошук, агляд, фатаграфаванне і збор
уручную матэрыялу, гербарызацыя, ідэнтыфікацыя матэрыялу, аналіз
атрыманых дадзеных.

Па выніках даследаванняў, праведзеных на працягу палявых сезонаў
2022-2023 гг. ва ўмовах зялёных насаджэнняў Маскоўскага раёна г. Мінска
былі выяўлены найбольш масавыя віды членістаногіх фітафагаў-шкоднікаў
дэкаратыўных драўняных раслін. Усяго выяўлена 14 відаў насякомых-
фітафагаў з 12 родаў, 7 сямействаў, 4 атрадаў і 2 класаў (Insecta і Arachnida).
У структуру выяўленага таксанамічнага комплексу найбольшы долевы ўклад
унеслі прадстаўнікі 2 атрадаў – перапончатокрылыя насякомыя (Insecta:
Hymenoptera) і лускакрылыя насякомыя (Insecta: Lepidoptera), на долю якіх
прыходзіцца раўназначныя працэнтныя суадносіны ў 28,50% (што
эквівалентна 4 відам). У структуры комплексу членістаногіх-фітафагаў
найбольшай колькасцю відаў (9 найменняў, што эквівалентна 64,2% ад
агульнай колькасці фітафагаў) прадстаўлены эндабіёнтныя скрытажывучыя
членістаногія-фітафагі.

Да групы відаў з высокім узроўнем шкоднаснасці і высокай
сустракальнасцю ва ўмовах зялёных насаджэнняў Маскоўскага раёна г.
Мінска адносяцца такія прадстаўнікі комплексу членістаногіх, як: *Eriophyes*
tiliae (Pagenstecher, 1857); *Vasates quadripedes* (Shimer, 1869); (*Aphis viburni*
(Scopoli, 1763); *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimic, 1986); *Phyllonorycter*
issikii (Kumata, 1963). Астатнія віды раўназначна размеркаваны па групам
сярэдняга і нізкага ўзроўню шкоднаснасці.

ABSTRACT

Diploma work with 46 p., 24 fig., 2 tab., 45 sources.

ENDOBIONT PHYTOPHAGIC ARTHROPODS PESTS OF ORNAMENTAL WOOD PLANTS IN GREEN PLANTINGS IN THE MOSCOWSKY DISTRICT OF MINSK

The object of study: arthropods phytophagous-pests of woody plants.

Objective: to establish the taxonomic and ecological structure and identification of economic importance as phytophagous arthropod pests of woody plants in the conditions of green plantings in the Moskovsky district of Minsk.

Research methods: visual search, inspection, photographing and hand picking the material, herboriste, material identification, comparison and analysis of the data.

Based on the results of research conducted during the 2022-2023 field seasons in the green plantings of the Moskovsky district of Minsk, the most abundant species of arthropod phytophagous pests of ornamental woody plants were identified. Total identified 14 species of phytophagous arthropods from 12 genera, 7 families, 4 groups and 2 classes (Insecta and Arachnida). The largest contribution to the structure of the identified taxonomic complex was made by representatives of 2 groups – hymenoptera (Insecta: Hymenoptera) and lepidoptera (Insecta: Lepidoptera), which account for an equal percentage of 28.50% (equivalent to 4 species). In the structure of the complex of phytophagous arthropods, the largest number of species (9 species names, which is equivalent to 64.2% of the total number of phytophagous) is represented by endobiont hidden-living phytophagous arthropods.

The group of species with a high rates of damage and high occurrence in the conditions of green planting in the Moskovsky district of Minsk includes such representatives of the arthropod complex as: *Eriophyes tiliae* (Pagenstecher, 1857); *Vasates quadripedes* (Shimer, 1869); (*Aphis viburni* (Scopoli, 1763); *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimic, 1986); *Phyllonorycter issikii* (Kumata, 1963). The remaining species are equally distributed into groups of medium and low rates of damage and occurrence.